

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/40/2020
Identifikačné číslo spisu: 5111222146
Dátum vydania rozhodnutia: 10. decembra 2020
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5111222146.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Glaston & Bury Ltd, so sídlom Global Gateway 1984, Rue De La Perle, Providence, Mahé, Seychely, registračné číslo: 069979, právne zastúpeného: SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., so sídlom Šoltésovej 14, 811 08 Bratislava, IČO: 36 862 711, proti žalovanému Mgr. Ľubomír Kadura, so sídlom kancelárie Republiky 16, 010 01 Žilina, správca úpadcu Prievidza SC Tulip, s. r. o., so sídlom Bagarova 30, 036 01 Martin, IČO: 44 134 282, o učenje popretej pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 20Cbi/7/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 13CoKR/34/2017-794, zo dňa 30. mája 2018, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 13CoKR/34/2017-794, zo dňa 30. mája 2018, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 20Cbi/7/2011-584 zo dňa 28. februára 2017, v prvom výroku určil, že žalobca je voči úpadcovi Prievidza SC Tulip, s. r. o., so sídlom Bagarova 30, 036 01 Martin, IČO: 44 134 282 veriteľom pohľadávky vo výške istiny 84.396,11 eur, úrokov z omeškania vo výške 53.933,95 eur a nákladov z uplatnenia pohľadávky vo výške 24.262,90 eur, ktorá vznikla na základe Zmluvy o dielo č. SCTP-2008/001 zo dňa 08.09.2008 v znení Dodatku č. 1 k Zmluve o dielo č. SCTP - 2008/001 zo dňa 30.11.2008 v spojení s Dohodou o uznaní záväzkov zo dňa 22.09.2009 a Notárskou zápisnicou č. N 72/2009, Nz 32583/2009, NCRls 33088/2009 spísanou dňa 25.09.2009 JUDr. Zuzanou Kolembusovou, notárom so sídlom Notárskeho úradu Moyzesova 31, Žilina, prihlásenej v konkurze na majetok úpadcu vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 3K/33/2010 prihláškou pohľadávky por. č. 1 zo dňa 26.04.2011, zapísanej v konečnom zozname pohľadávok pod číslom pohľadávky 3. Druhým výrokom vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 84,41%.

2. Žalobca sa domáhal, aby súd určil, že má voči úpadcovi Prievidza SC Tulip, s. r. o., (ďalej aj „úpadca“) pohľadávku zapísanú v zozname pohľadávok pod č. 3 vo výške istiny 1.317.711,94 eur, úrokov z omeškania 744.422,04 eur a nákladov z uplatnenia pohľadávky 24.262,90 eur, ktorá vznikla na základe Zmluvy o dielo č. SCTP-2008/001 zo dňa 08.09.2008 v znení Dodatku č. 1 k Zmluve o dielo č. SCTP 2008/001 zo dňa 30.11.2008 (ďalej len „zmluva“), uznaných Dohodou o uznaní záväzkov zo dňa 22.09.2009 a Notárskou zápisnicou č. N 72/2009, Nz 32583/2009, NCRIs 33088/2009 spísanou dňa 25.09.2009 JUDr. Zuzanou Kolembusovou, notárom so sídlom Notárskeho úradu Moyzesova 31, Žilina

(ďalej len „Dohoda o uznaní“ a „Notárska zápisnica“). Na odôvodnenie uplatneného nároku poukázal na začatie konkurzného konania voči úpadcovi na základe uznesenia Okresného súdu Žilina sp. zn. 3K/33/2010 zverejneného v Obchodnom vestníku č. OV 5B/2011 dňa 10.01.2011 a vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu uznesením Okresného súdu Žilina zverejneným v Obchodnom vestníku č. 53B/2011 dňa 17.03.2011 s účinkami vyhlásenia konkurzu dňa 18.03.2011. Prihláškou pohľadávky por. č. 1 z 26.04.2011 si žalobca

v konkurze na majetok úpadcu prihlásil pohľadávku vo výške 2.086.396,88 eur pozostávajúcu z istiny 1.317.711,94 eur, nezaplatených úrokov z omeškania ku dňu 10.06.2010 vo výške 6.503,34 eur, úroku z omeškania vo výške 0,2 % denne zo sumy 1.317.711,94 eur

od 11.06.2010 do dňa vyhlásenia konkurzu 18.03.2011 v sume 737.918,70 eur, nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 20.000,- eur a trov právneho zastúpenia

v exekúcii vo výške 4.262,90 eur. Uvedenú pohľadávku žalobca nadobudol na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok z 10.06.2010 od postupcu STAVEKO SK s. r. o.. Pohľadávka na zaplatenie istiny 1.317.711,94 eur spolu s úrokmi z omeškania vznikla STAVEKO SK s. r. o., (pôvodný veriteľ) na základe záväzku úpadcu na zaplatenie ceny

za dielo podľa Zmluvy. Záväzok úpadcu na zaplatenie ceny za dielo podľa Zmluvy pôvodnému veriteľovi bol úpadcom uznaný Dohodou o uznaní záväzkov a Notárskou zápisnicou. Na základe Dohody o uznaní a Notárskej zápisnice úpadca uznal aj záväzok

na zaplatenie nákladov pôvodného veriteľa spojených s uplatnením pohľadávky zo Zmluvy vo výške 20.000,- eur. Trovy právneho zastúpenia v exekúcii vznikli pôvodnému veriteľovi uplatnením pohľadávok vyplývajúcich zo Zmluvy, Dohody o uznaní a Notárskej zápisnice

v exekučnom konaní voči úpadcovi vo výške 4.262,90 eur. Správca úpadcu dňa 30.05.2011

v celom rozsahu poprel pohľadávku žalobcu spolu vo výške 2.086.396,88 eur čo do dôvodu podľa § 62 ods. 6 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“)

a popretím zároveň odporoval právnym úkonom, o ktoré žalobca opieral svoju pohľadávku, ktoré úpadca urobil vo svoj neprospech a ktoré podľa názoru správcu úpadcu ukrátili veriteľov pri uspokojení ich pohľadávok, a to Notárska zápisnica, ktorou úpadca uznal svoj záväzok, Dohoda o uznaní a Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam medzi úpadcom a STAVEKO SK s. r. o. z 30.03.2009. Zároveň správca úpadcu poprel prihlásenú pohľadávku na základe podnetu veriteľa Investment Force B.V., Holandsko z dôvodu,

že úpadca uhradil spoločnosti STAVEKO SK s. r. o. sumu 880.000,- eur a podľa vyjadrenia veriteľa, ktorý úhradu poskytol úpadcovi, bolo dohodnuté, že úhrada sa má započítať na istinu záväzku úpadcu.

Veriteľ STAVEKO SK s. r. o. si naopak započítal uvedenú úhradu

na príslušenstvo. Úpadca ďalej uzavrel dňa 30.03.2009 Zmluvu o zriadení záložného práva

na zabezpečenie pohľadávky voči STAVEKO SK s. r. o. vo výške 1.938.176,096 eur, teda istiny faktúr č. 01112008 a 01032009. Záložné právo sa realizovalo dražbou, ktorej výťažok po odpočítaní nákladov dražby a odmeny dražobníka vo výške 1.462.123,86 eur sa mal podľa Zmluvy o zriadení záložného práva započítať na istinu záväzku úpadcu voči veriteľovi STAVEKO SK s. r. o. Naopak, veriteľ STAVEKO SK s. r. o. si výťažok dražby započítal

na časť istiny z faktúry č. 01112008 a na úroky z faktúr 01112008 a 0132009. Správca dospel k záveru, že úhradou 880.000,- eur a výťažkom z dražby bola uhradená pohľadávka voči spoločnosti STAVEKO SK s. r. o. v celom rozsahu. Ďalej správca dospel k záveru,

že sú tu závažné pochybnosti o právnom dôvode faktúr č. 01112008 a 0132009 vystavených spoločnosťou STAVEKO SK s. r. o. Spoločnosť STAVEKO SK s. r. o. bola pri uzatváraní Zmluvy s úpadcom oboznámená s projektovou dokumentáciou, vrátane technickej správy, ktorá popisuje rozsah búracích prác a demontážnych prác. Cena za dielo bola dohodnutá

v súlade s ponukou predloženou spoločnosťou STAVEKO SK s. r. o. do výberového konania, ktoré organizoval úpadca, bola určená na základe projektovej dokumentácie a zahŕňala všetky náklady diela. Cena za dielo bola takmer dvojnásobne vyššia ako najnižšia ponuka v rámci výberového konania. Dodatkom k Zmluve sa cena diela navýšila o sumu 779.496,116 eur, pričom Dodatok k Zmluve neozrejmuje odôvodnenosť zvýšenia ceny diela. Na základe uvedeného možno odôvodnene predpokladať fiktívnosť navyiac prác a neodôvodnenosť faktúr vystavených spoločnosťou STAVEKO SK s. r. o..

3. Súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný poprel prihlásenú pohľadávku žalobcu čo do dôvodu podľa ust. § 62 ods. 6 ZKR a uvedeným úkonom odporoval právnym úkonom, o ktoré veriteľ opiera svoju pohľadávku, ktoré mal úpadca urobiť vo svoj neprospech a ktoré ukrátili veriteľov pri uspokojovaní ich pohľadávok. Podľa súdu prvej inštancie správca môže odporovať právnemu úkonu aj pri preskúmaní prihlásenej pohľadávky za predpokladu, že táto bola nadobudnutá na základe odporovateľného právneho úkonu. V súlade s ust. § 62 ods. 6 ZKR následne odporovateľnosť uplatní tým, že prihlásenú pohľadávku poprie čo do právneho dôvodu, výšky, zabezpečenia zabezpečovacím právom alebo poradia zabezpečenia zabezpečovacím právom. V prípade postupu správcu podľa ust. § 62 ods. 6 ZKR však nejde

o uplatnenie práva odporovať právnemu úkonu na súde. Tento postup možno považovať len za uplatnenie odporovacieho práva u povinného, a teda odporovateľnosť bude riadne uplatnená len za predpokladu, že veriteľ pohľadávky bude mať pasívnu legitimáciu a zároveň takto uplatnenú odporovateľnosť uzná. Pokiaľ veriteľ takto uplatnenú odporovateľnosť neuzná, správca musí právo odporovať právnemu úkonu uplatniť v prekluzívnej lehote

na súde, a to buď samostatnou žalobou alebo vzájomným návrhom, ak veriteľ podá určovaciu žalobcu o určenie popretej pohľadávky. Uvedený postup žalovaného ako správcu úpadcu

v prejednávanej veci preukázaný nebol. Vzhľadom na uvedené sa súd prvej inštancie osobitne nezaoberal touto časťou popieracieho prejavu správcu úpadcu, nakoľko neúčinnosť označených právnych úkonov nemohol v konaní o prejednávanej veci riešiť ako otázku predbežnú.

4. Žalovaný poprel pohľadávku žalobcu aj na základe podnetu vedľajšieho účastníka majúceho postavenie veriteľa prihlásenej a zistenej pohľadávky v konkurze na majetok úpadcu, a to po prvé z dôvodu, že úpadca uhradil spoločnosti STAVEKO SK s. r. o. sumu 880.000,- eur a podľa vyjadrenia vedľajšieho účastníka, ktorý úhradu úpadcovi poskytol, bolo dohodnuté, že úhrada sa má započítavať na istinu záväzku úpadcu. Veriteľ STAVEKO SK

s. r. o. si uvedenú sumu naopak započítal na príslušenstvo. Žalobca v konaní potvrdil, že úpadca dlh pôvodnému veriteľovi čiastočne uhradil, a to 23.09.2009 v sume 500.000,- eur, 16.10.2009 v sume 150.000,- eur a 19.11.2009 v sume 150.000,- eur. Potvrdil tak úhradu záväzku úpadcu voči pôvodnému veriteľovi v sume 800.000,- eur, nie 880.000,- eur ako bolo uvádzané v podnete vedľajšieho účastníka na popretie pohľadávky a aj v samotnom popieranom prejave správcu úpadcu. Úhrada ďalších 80.000,- eur úpadcom pôvodnému veriteľovi za účelom splnenia spornej pohľadávky nebola preukázaná. Žalobca v konaní namietal, že žiadna dohoda medzi pôvodným veriteľom a úpadcom neobsahovala ustanovenie, na základe ktorého by mali byť úhrady započítané najprv na istinu záväzku úpadcu a až potom na príslušenstvo. Rovnako tak neurčil úpadca ani vedľajší účastník

pri poskytnutí uvedených plnení a preto pôvodný veriteľ pri započítaní dotknutých úhrad postupoval podľa ust. § 330 Obchodného zákonníka.

5. Vzhľadom na postavenie úpadcu a pôvodného veriteľa a predmet ich záväzkov súd prvej inštancie posúdil záväzkovo-právny vzťah založený medzi úpadcom a pôvodným veriteľom podľa ust. § 261 ods. 1 ObZ ako vzťah obchodno-právny.

Vykonaným dokazovaním ďalej bolo preukázané, že pôvodný veriteľ vystavil faktúru č. 01112008 splatnú 03.12.2008 na sumu 620.464,13 eur a faktúru č. 01032009 splatnú 03.04.2009 na sumu 1.317.711,94 eur, z ktorých vyplývajúci záväzok úpadcu

s príslušenstvom titulom dojednaných úrokov z omeškania v sadzbe 0,2% denne bol predmetom Dohody o uznaní. Vedľajším účastníkom a žalovaným tvrdená dohoda

o spôsobe započítania úhrad realizovaných úpadcom voči pôvodnému veriteľovi na splnenie jeho záväzku, ktorej existencia zo strany žalobcu bola popretá, nebola v konaní správcu úpadcu ani vedľajším účastníkom preukázaná. Bolo súčasťou povinnosti tvrdenia žalovaného v postavení správcu úpadcu a následne dôkaznej povinnosti preukázať existenciu tvrdenej dohody, okolnosti jej uzavretia a aj okolnosti realizovania tvrdenej úhrady sumy 880.000,- eur zo strany úpadcu. Súd prvej inštancie skonštatoval, že v konaní nebola preukázaná dôvodnosť popretia pohľadávky žalobcu v časti, v ktorej žalovaný s odkazom na obsah podnetu vedľajšieho účastníka uvádzal, že zo strany úpadcu uhradená suma 880.000,- eur mala

byť podľa dohody započítaná na istinu záväzku úpadcu voči pôvodnému veriteľovi.

Vo vzťahu k existencii tvrdenej dohody medzi úpadcom a pôvodným veriteľom tak žalovaný ani vedľajší účastník na strane žalovaného neunesli dôkazné bremeno. V konaní pred súdom prvej inštancie tak nebolo preukázané, že pôvodný veriteľ mal postupovať pri započítaní poskytnutých úhrad inak, než ako uvádza ust. § 330 Obchodného zákonníka.

Ohľadom popieracieho prejavu ani v konaní o prejednávanej veci nebol podľa súdu prvej inštancie zo strany žalovaného relevantne spochybnený spôsob zápočtu podľa zhodných tvrdení strán sporu realizovaných úhrad úpadcom vo vzťahu k pôvodnému veriteľovi v sume 500.000,- eur dňa 23.09.2009, v sume 150.000,- eur dňa 16.10.2009 a v sume 150.000,- eur dňa 19.11.2009 na záväzok úpadcu najskôr splatný, a to najprv na jeho príslušenstvo,

tak ako to vyplýva z vymedzeného právneho dôvodu vzniku pohľadávky v prihláške pohľadávky por. č. 1 zo dňa 26.04.2011. Pokiaľ v rámci popieracieho prejavu správcu bolo uvedené, že bola realizovaná úhrada sumy 880.000,- eur, tak súd prvej inštancie skonštatoval, že v konaní bolo preukázané a žalobcom potvrdené uhradenie sumy 800.000,- eur úpadcom. Uhradenie ďalšej sumy 80.000,- eur zo strany úpadcu žalovaný v konaní nepreukázal.

6. Ďalej skonštatoval, že po realizácii úhrad úpadcom v sume 500.000,- eur dňa 23.09.2009, v sume 150.000,- eur dňa 16.10.2009 a v sume 150.000,- eur dňa 19.11.2009

a pri započítaní realizovaných úhrad na splnenie záväzku úpadcu najskôr splatného,

a to najprv na jeho príslušenstvo v súlade s ust. § 330 Obchodného zákonníka, kedy v konaní nebola preukázaná iná dohoda medzi úpadcom a pôvodným veriteľom, resp. nebolo preukázané, že by dlžník pri realizovaných plneniach určil inak, pohľadávka pôvodného veriteľa voči úpadcovi predstavovala istinu 1.546.519,97 eur, z toho 228.808,03 eur bola neuhradená časť faktúry č. 01112008 splatnej 03.12.2008 a 1.317.711,94 eur bola neuhradená faktúra č 01032009 splatná 03.04.2009, úroky z omeškania 0,2 % denne v zmysle dojednania v čl. 6. bod 6.8. Zmluvy o dielo, a to zo sumy 228.808,03 eur od 20.11.2009 do zaplatenia

a zo sumy 1.317.711,94 eur od 04.04.2009 do zaplatenia a náklady pôvodného veriteľa spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 20.000,- eur. Súd prvej inštancie poukázal na to, že záväzok úpadcu na zaplatenie istiny faktúry č. 01112008 vo výške 620.464,13 eur s úrokmi z omeškania vo výške 0,2 % denne z tejto sumy od 04.12.2008 do zaplatenia, na zaplatenie istiny z faktúry č. 01032009 vo výške 1.317.711,94 eur spolu s úrokom z omeškania 0,2 % denne z tejto sumy od 04.04.2009 do zaplatenia a záväzok na zaplatenie nákladov spojených

s uplatnením pohľadávky vo výške 20.000,- eur úpadca písomne uznal v rámci

Dohody o uznaní, ako aj v obsahu Notárskej zápisnice, ktorý právny úkon úpadcu založil dôsledky vyplývajúce z ust. § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka, a to vyvrátiteľnú domnienku, že v uznanom rozsahu uvedený záväzok úpadcu v čase uznania trval.

Dôsledky uznania záväzku zo strany úpadcu voči pôvodnému veriteľovi, prenášajú dôkazné bremeno, ktoré žalovaný neunesol. Pokiaľ obsahom popieracieho prejavu žalovaného boli ďalej vyjadrené pochybnosti o právnom dôvode faktúr č. 01112008 a 0132009,

o predpokladanej fiktívnosti navyše prác a neodôvodnenosti vystavených faktúr, tak bolo podľa súdu prvej inštancie dôkaznou povinnosťou žalovaného v konaní preukázať,

že úpadcom uznaný záväzok v uznanom rozsahu v čase uznania neexistoval. Na preukázanie uvedeného žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie neoznačil ani nenavrhol vykonať žiadne dôkazy, preto v tejto časti popierací prejav žalovaného vyhodnotil ako nedôvodný.

7. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že na základe Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam uzatvorenej dňa 30.03.2009 medzi úpadcom

ako záložcom a pôvodným veriteľom ako záložným veriteľom došlo k realizácii záložného práva predajom zálohu na dobrovoľnej dražbe, v rámci ktorej došlo dňa 08.06.2010 vydražiteľom k zaplateniu sumy dosiahnutej vydražením, pričom po odpočítaní nákladov dražby a odmeny dražobníka bol na uspokojenie záložného veriteľa určený výťažok z dražby v sume 1.462.123,86 eur. Uvedenú sumu pôvodný veriteľ ku dňu 08.06.2010, ktorý deň predchádzal dňu uzatvorenia Zmluvy o postúpení pohľadávok medzi pôvodným veriteľom a žalobcom, započítal postupom podľa ust. § 330 Obchodného zákonníka na záväzky úpadcu zo Zmluvy o dielo, a to opätovne na záväzok najskôr splatný a najprv na jeho príslušenstvo.

8. Ako ďalší dôvod popretia spornej pohľadávky žalobcu bolo tvrdenie, že výťažok z realizovanej dražby vo výške 1.462.123,86 eur sa mal podľa Zmluvy o zriadení záložného práva započítať na istinu záväzku úpadcu voči pôvodnému veriteľovi, ktorý naopak si výťažok dražby započítal na časť istiny z faktúry č. 01112008 a na úroky z faktúr č. 01112008 a 0132009. Hoci Zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam z 30.03.2009 neobsahovala výslovné dojednanie úpadcu a pôvodného veriteľa, v zmysle ktorého by sa mal výťažok zrealizovanej dražby započítavať na istinu záväzku úpadcu, takto vymedzený dôvod popretia spornej pohľadávky žalobcu nemožno podľa súdu prvej inštancie posudzovať príliš formalisticky a z hľadiska obsahu zužujúco. V tejto časti obsahom popieracieho prejavu správcu na podnet vedľajšieho účastníka bola námietka, že výťažok dražby mal byť započítaný na istinu záväzku úpadcu voči pôvodnému veriteľovi, čo síce nevyplývalo z výslovného dojednania v Zmluve o zriadení záložného práva z 30.03.2009, avšak vyplývalo to podľa názoru súdu prvej inštancie z vymedzenia zabezpečenej pohľadávky v čl. I. Zmluvy o zriadení záložného práva.

9. Na zabezpečenie Pohľadávky v zmysle čl. II. bod 1. Zmluvy o zriadení záložného práva záložca zriadil záložné právo k nehnuteľnostiam v jeho vlastníctve a Zmluva o zriadení záložného práva oprávňovala záložného veriteľa na uspokojenie takto definovanej Pohľadávky predajom zálohu na dražbe (čl. IV. bod 1). Podľa súdu prvej inštancie v danom prípade po realizácii záložného práva zriadeného Zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam predajom zálohu na dobrovoľnej dražbe nemôže byť výťažok získaný dražbou započítavaný na záväzky záložcu vo vzťahu k záložnému veriteľovi postupom podľa ust. § 330 Obchodného zákonníka. Výťažok získaný predajom zálohu na dobrovoľnej dražbe je potrebné použiť na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky tak, ako bola definovaná v Zmluve o zriadení záložného práva. V Zmluve o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam uzatvorenej medzi úpadcom a pôvodným veriteľom dňa 30.03.2009 bola zabezpečená Pohľadávka definovaná súčtom istiny faktúr č. 01112008 v sume 620.464,129 eur a č. 01032009 v sume 1.317.711,94 eur, spolu 1.938.176,069 eur a na uspokojenie takto definovanej zabezpečenej Pohľadávky mal byť použitý výťažok z dražby, na ktorej došlo k realizácii záložného práva zriadeného Zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zo dňa 30.03.2009. Výťažok z dražby určený na uspokojenie pôvodného veriteľa v sume 1.462.123,86 eur bolo potrebné ku dňu zaplatenia ceny dosiahnutej vydražením 08.06.2010 započítať na zabezpečenú Pohľadávku definovanú v čl. I. bod 1. a 2. Zmluvy o zriadení záložného práva predstavujúcu pohľadávku pôvodného veriteľa na zaplatenie istiny faktúry č. 01112008 v sume 620.464,129 eur a istiny faktúry č. 01032009 v sume 1.317.711,94 eur. Výťažok z dražby určený na uspokojenie pôvodného veriteľa tak bolo potrebné, vzhľadom na konštatovanú výšku pohľadávky pôvodného veriteľa voči úpadcovi po vykonaných preukázaných úhradách v sume 800.000,- eur, započítať podľa súdu prvej inštancie nasledovne:

- na neuhradený zostatok faktúry č. 01112008 splatnej 03.12.2008 v sume 228.808,03 eur, čím pohľadávka pôvodného veriteľa z tejto faktúry bola ku dňu 08.06.2010 celá splnená,
- v zostatku 1.233.315,83 eur na istinu faktúry č. 01032009 splatnú 03.04.2009, čím pohľadávka pôvodného veriteľa z tejto faktúry ku dňu 08.06.2010 v rozsahu 1.233.315,83 eur zanikla a ostala neuhradená v sume 84.396,11 eur.

10. Súd prvej inštancie mal za to, že pôvodný veriteľ, spoločnosť STAVEKO SK

s. r. o., bola voči úpadcovi po vykonanom zápočte výťažku z dražby v sume 1.462.123,86 eur na zabezpečenú Pohľadávku ku dňu 08.06.2010 veriteľom pohľadávky:

- vo výške istiny z faktúry č. 01032009 v sume 84.396,11 eur,
- úroku z omeškania 0,2 % denne zo sumy 228.808,03 eur od 20.11.2009 do zaplattenia (08.06.2010) v sume 91.980,82 eur,
- úroku z omeškania vo výške 0,2 % denne zo sumy 1.317.711,94 eur od 04.04.2009 do 08.06.2010 v sume 1.135.867,69 eur a zo sumy 84.396,11 eur od 09.06.2010 do zaplattenia,
- vo výške 20.000,- eur titulom nákladov spojených s uplatnením pohľadávky,
- vo výške 4.262,90 eur titulom nároku na náhradu trov právneho zastúpenia v exekúcii vedenej pôvodným veriteľom voči úpadcovi,

a len v takomto rozsahu mohli byť tieto pohľadávky pôvodného veriteľa predmetom postúpenia na žalobcu, t.j. len v takomto rozsahu sa žalobca mohol stať veriteľom pohľadávky voči úpadcovi.

11. Časť pohľadávky predstavujúcu náklady pôvodného veriteľa spojené s uplatnením pohľadávky v sume 20.000,- eur a náhradu trov právneho zastúpenia vynaložených v exekúcii vo výške 4.262,90 eur, ktoré boli predmetom Zmluvy o postúpení pohľadávok uzatvorenej medzi pôvodným veriteľom a žalobcom v zmysle čl. I. bod 1. písm. d) a e), tak tieto popieracím prejavom správcu, resp. jeho odôvodnením neboli spochybnené a osobitne dotknuté, a súd prvej inštancie preto žalobu žalobcu považoval v tejto časti za dôvodnú.

12. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že predmetom postúpenia v zmysle Zmluvy o postúpení pohľadávok z pôvodného veriteľa na žalobcu ďalej v zmysle čl. I. bod 1. písm. a) bola aj istina vo výške 1.317.711,94 eur, ktorá predstavuje istinu z faktúry č. 01032009. Ku dňu uzatvorenia Zmluvy o postúpení pohľadávky, t.j. ku dňu 10.06.2010 pohľadávka pôvodného veriteľa na zaplattenie istiny faktúry č. 01032009 existovala len v sume 84.396,11 eur a len v tomto rozsahu mohla byť predmetom postúpenia z pôvodného veriteľa na žalobcu a len v tomto rozsahu sa žalobca mohol stať veriteľom ním prihlásenej pohľadávky vo vzťahu k istine z faktúry č. 01032009. Predmetom Zmluvy o postúpení pohľadávok uzatvorenej medzi pôvodným veriteľom a žalobcom dňa 10.06.2009 v zmysle čl. I. bod 1. písm. b) ďalej boli nezaplattené úroky z omeškania z istiny podľa písm. a) tohto bodu tohto článku Zmluvy, t.j. z istiny 1.317.711,94 eur, ktoré vznikli do dňa podpisu Zmluvy a ktoré ku dňu podpisu Zmluvy predstavujú sumu vo výške 6.503,34 eur. Súd prvej inštancie skonštatoval, že ku dňu podpisu Zmluvy o postúpení 10.06.2010 pohľadávka pôvodného veriteľa na zaplattenie úrokov z omeškania z istiny faktúry č. 01032009 predstavovala vyššiu sumu (ku dňu 08.06.2010 sumu 1.135.867,69 eur), avšak len v sume 6.503,34 eur boli úroky z omeškania z istiny faktúry č. 01032009 1.317.711,94 eur postúpené na žalobcu a len v tejto sume sa žalobca mohol stať veriteľom tejto pohľadávky voči úpadcovi.

13. Predmetom Zmluvy o postúpení pohľadávok uzatvorenej medzi pôvodným veriteľom a žalobcom dňa 10.06.2010 ďalej v zmysle čl. I. bod 1. písm. c) boli úroky z omeškania vo výške 0,2 % z istiny (1.317.711,94 eur) podľa písm. a) tohto bodu tohto článku Zmluvy, za každý kalendárny deň omeškania odo dňa podpisu Zmluvy 10.06.2010 až do zaplattenia. K uvedenému súd prvej inštancie skonštatoval, že ku dňu podpísania Zmluvy o postúpení pohľadávok, pohľadávka pôvodného veriteľa na zaplattenie istiny z faktúry č. 01032009 existovala len v sume 84.396,11 eur, a preto len z tejto sumy istiny mohli byť úroky z omeškania vo výške 0,2 % denne predmetom postúpenia a len v takomto rozsahu sa žalobca mohol stať veriteľom pohľadávky vo vzťahu k úpadcovi. Podľa obsahu prihlášky pohľadávky si žalobca uplatnil úroky z omeškania od 11.06.2010 do dňa vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu 18.03.2010 a tieto v sadzbe 0,2 % denne zo sumy 84.396,11 eur predstavovali 47.430,61 eur.

14. Na záver súd prvej inštancie určil, že žalobca je voči úpadcovi veriteľom pohľadávky vo výške istiny 84.396,11 eur, úrokov z omeškania vo výške 53.933,95 eur a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 24.262,90 eur, prihlásenej v konkurze na majetok úpadcu prihláškou pohľadávky por. č. 1 zo dňa 26.04.2011 zapísanej

v konečnom zozname pod č. pohľadávky 3, a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Vo výroku o náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 255 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 84,41 %.

15. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 13CoKR/34/2017-794, zo dňa 30. mája 2018 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti, ktorým vo zvyšnej časti bola žaloba zamietnutá a vo výroku o trovách prvoinštančného konania, potvrdil. Druhým výrokom rozhodol, že žalovaný a vedľajší účastník na strane žalovaného nemajú nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

16. Odvolací súd sa stotožnil s podstatnými skutkovými, ako i právnymi závermi obsiahnutými v napadnutom rozsudku okresného súdu a na tieto už len odkázal (§ 387 ods. 2 CSP). Uviedol, že žalobca v podanom odvolaní namietal nesprávny skutkový záver okresného súdu, podľa ktorého sa zmluva o zriadení záložného práva vzťahovala len na zabezpečenú pohľadávku, t.j. len na istinu spolu vo výške 1.938.176,069 Eur bez toho, aby sa poskytovalo zabezpečenie aj príslušenstvu, ako aj nesprávne posúdil otázku týkajúcu sa rozdelenia výťažku zo speňaženého zálohu. Pri posúdení tohto odvolacieho dôvodu odvolací súd primárne vychádzal z definície ust. § 151a Občianskeho zákonníka. Účelom záložného práva je zabezpečiť pohľadávku. Záložné právo je závislé čo do vzniku i čo do trvania

na pohľadávke, ktorú má zabezpečiť. Záložné právo ako právo akcesorické teda slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že v prípade ich riadneho včasného nesplnenia je záložný veriteľ oprávnený zákonom stanoveným alebo v zmluve určeným spôsobom uspokojiť sa, a to spôsobom určeným v zmluve alebo uspokojiť sa predajom zálohu na dražbe podľa zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách alebo domáhať

sa uspokojenia predajom zálohu podľa osobitných zákonov. Záložné právo plní svoju funkciu tým, že umožňuje, aby veriteľ uspokojil svoju pohľadávku z predmetu zálohu, ak pohľadávka, ktorá ním bola zabezpečená, nebude riadne a včas splnená. V prípade, ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, tak veriteľ sa môže uspokojiť

v rámci výkonu záložného práva, pričom zákon dáva možnosť, aby si spôsob výkonu záložného práva dohodli záložca a záložný veriteľ v zmluve o zriadení záložného práva. Vzhľadom k tomu, že účelom a zmyslom záložného práva je uspokojenie pohľadávky oprávneného veriteľa, potom práve pre posúdenie uspokojenia tejto pohľadávky je potrebné prihliadnuť na vymedzenie pohľadávky, určenie tejto pohľadávky v zmluve o zriadení záložného práva, ktorá bola zabezpečená záložným právom. Práve vo vzťahu k uspokojeniu takto vymedzenej pohľadávky by mala byť naplnená uhradzovacia funkcia záložného práva. Okresný súd v rámci posudzovania uspokojenia pohľadávky veriteľa výťažkom zrealizovanej dobrovoľnej dražby, v rámci ktorej dňa 08.06.2010 došlo k dosiahnutiu výťažku dražby

v sume 1.462.123,86 eur, v prvom rade prihliadal na naplnenie účelu dojednaní zmluvy o zriadení záložného práva vo väzbe na účel realizácie výkonu záložného práva, ktorým bolo práve uspokojenie pohľadávky veriteľa, teda primárne uspokojenie zabezpečenej pohľadávky istiny faktúr č. 01112008 v sume 620.464,129 Eur a č. 01032009 v sume 1.317.711,94 Eur, t.j. spolu 1.938.176,069 Eur. V tejto súvislosti odvolací súd dodal, že právo záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu možno vyjadriť ako nárok na zaplatenie zabezpečovanej pohľadávky s tým, že uspokojenia pohľadávky sa oprávnený záložný veriteľ môže domáhať z výťažku z predaja alebo iného speňaženia zálohu. Okresný súd správne uzavrel, že výťažok z dražby určený na uspokojenie pôvodného veriteľa v sume 1.462.123,86 Eur bolo potrebné ku dňu zaplatenia ceny dosiahnutej vydražením 08.06.2010 započítať práve na zabezpečenú pohľadávku.

17. Ďalej uviedol, že pokiaľ žalobca namietal, že okresný súd nepostupoval správne, ak výťažok z dražby nezapočítaval postupom podľa § 330 ods. 1 Obchodného zákonníka, tak krajský súd v zhode s okresným súdom uviedol, že je nepochybné, že ust. § 330 Obchodného zákonníka sa vzťahuje na zánik záväzku splnením, ktoré nastáva na základe jednostranného právneho úkonu dlžníka, ktorým poskytuje veriteľovi predmet plnenia

s úmyslom splniť svoj dlh (primerane § 324 a nasl. Obchodného zákonníka) a nie je možné ho preto aplikovať na rozdelenie výťažku z dražby, teda v prípade, kedy pohľadávka veriteľa je uspokojovaná vykonaným predajom nehnuteľností na dražbe, ktorej poslednou fázou je konanie, v rámci ktorej sa vykonáva i rozvrh, tak v danom prípade nešlo o jednostranný úkon dlžníka. Z uvedeného preto nebolo možné súhlasiť so žalobcom, že v prípade započítavania rozdelenia výťažku bol namieste postup podľa § 330 Obchodného zákonníka a súhlasí odvolací súd so záverom okresného súdu, že po vykonanom zápočte výťažku dražby v sume 1.462.123,86 eur, ktorý bol započítaný na faktúry č. 01112008 splatnej dňa 03.12.2008 v sume 228.808,03 eur, došlo ku dňu 08.06.2010 k splneniu záväzku z predmetnej faktúry a v zostatku 1.233.315,83 eur bola uhradená faktúra č. 01032009 splatná dňa 03.04.2009, dňom 08.06.2010 v tomto rozsahu, ktorej neuhradenou zostala časť 84.396,11 eur.

18. Záverom odvolací súd konštatoval, že okresný súd na základe správnych skutkových a právnych zhodnotení dospel k správne mu záveru, že ku dňu podpisu Zmluvy o postúpení pohľadávky dňa 10.06.2010 existovala len pohľadávka pôvodného veriteľa vo výške 84.396,11 eur a len v tomto rozsahu mohla byť predmetom postúpenia a žalobca sa stal veriteľom pohľadávky týkajúcej sa úrokov z omeškania vo výške 0,2% z istiny za každý kalendárny deň omeškania odo dňa podpisu zmluvy do zaplatenia v sume 47.430,61 eur, o čom bolo rozhodnuté prvým výrokom rozsudku okresného súdu. A vo zvyšnej časti žalobu žalobcu správne zamietol. V súvislosti so zmluvou o postúpení pohľadávky, odvolací súd dodal, že postúpením prechádza pohľadávka na nového veriteľa v tej podobe, v akej v okamihu postupu existovala. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP.

19. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

20. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedol, že nesprávne právne posúdenie, v dôsledku čoho došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vidí v bode 41. odvolacieho rozhodnutia (že odvolací súd pri posúdení odvolacieho dôvodu vychádzal z definície ust. § 151a Občianskeho zákonníka, a teda, že zmluva o zriadení záložného práva sa vzťahovala len na zabezpečenú pohľadávku (istinu) bez toho, aby sa poskytovalo zabezpečenie aj príslušenstvu), má za to, že záložné právo sa priamo zo zákona, a teda bez potreby akéhokoľvek osobitného dojednania medzi záložcom a záložným veriteľom vzťahuje tak na zabezpečenú pohľadávku, ako aj na príslušenstvo takto zabezpečenej pohľadávky, t.j. pri uspokojení z výťažku predaného zálohu môže byť nepochybne uspokojené aj príslušenstvo zabezpečenej pohľadávky (o. i. aj úroky z omeškania). V rámci uvedeného poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obo/39/2008 zo dňa 16.12.2009, sp. zn. 2MCdo/2/2006 zo dňa 1.11.2009, sp. zn. 7MCdo/15/2011 zo dňa 27.9.2012 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/1976/2007. Uvádza, že sudy nižších inštancií neaplikovali ust. § 151a OZ (resp. odvolací súd aj aplikoval ust. § 151a OZ, avšak nesprávne ho interpretoval), z ktorého jednoznačne vyplýva, že záložné právo sa ex lege, a teda bez potreby akéhokoľvek osobitného zmluvného dojednania vzťahuje tak na samotnú istinu pohľadávky ako aj na príslušenstvo takto zabezpečenej pohľadávky. Podľa dovolateľa je zrejmé, že sudy nižšej inštancie dospeli k odlišnému právne mu názoru ako záver prijatý dovolacím súdom. Ďalej uvádza, že odôvodnenie rozhodnutí súdov nižších inštancií neobsahuje riadne odôvodnenie, z ktorého by vyplývali jednak úvahy súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu, prečo aj napriek výslovnnej dikcii v zákone, ako aj ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, odvolací súd ako aj súd prvej inštancie dospeli k záveru, že záložné právo zriadené v zmysle Zmluvy o zriadení záložného práva sa

nevzťahuje aj na príslušenstvo zabezpečenej pohľadávky. Dovolateľ tvrdí, že dostatočne preukázal prípustnosť dovolania, keďže oba rozsudky súdov nižších inštancií možno považovať za rozhodnutia diametrálne

sa odkláňajúce od stálej rozhodovacej praxe, v rámci ktorých došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu právnej veci a narušeniu princípu právnej istoty.

21. K dovolaciemu dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd v bode 42. svojho rozsudku uviedol, že v zhode s okresným súdom, že je nepochybné, že ust. § 330 ObZ sa vzťahuje na zánik záväzku splnením, ktoré nastáva na základe jednostranného právneho úkonu dlžníka, ktorým poskytuje veriteľovi predmet plnenia s úmyslom splniť svoj dlh (primerane na § 324 a nasl. Obchodného zákonníka)

a nie je možné ho preto aplikovať na rozdelenie výťažku z dražby, teda v prípade, kedy pohľadávky veriteľa je uspokojovaná vykonaným predajom nehnuteľnosti na dražbe, ktorej poslednou fázou je konanie, v rámci ktorej sa vykonáva i rozvrh, tak v danom prípade nešlo o jednostranný právny úkon dlžníka. Podľa dovolateľa, keďže na zmluvný vzťah medzi pôvodným veriteľom a úpadcom ako dlžníkom sa aplikoval Obchodný zákonník, je potrebné aplikovať Obchodný zákonník aj vo vzťahu k príslušenstvu pohľadávky. Podľa dovolateľa plnenie pohľadávok zo strany úpadcu a plnenie z výťažku získaného výkonom záložného práva nemalo byť zo strany pôvodného veriteľa započítané na istinu pohľadávok pôvodného veriteľa voči úpadcovi, ako nesprávne skonštatovali konajúce sudy, v dôsledku čoho oba sudy nižšej inštancie dospeli k nesprávnemu a nezákonnému rozhodnutiu. Ďalej uviedol,

že pôvodný veriteľ postupoval v súlade so zákonom, tak pri zápočte čiastočných úhrad ako aj pri rozdelení výťažku zo speňaženého zálohu, ktorý bol predmetom zmluvy o zriadení záložného práva a tiež predmetom uskutočnenej dobrovoľnej dražby, pôvodný veriteľ postúpil na žalobcu svoje existujúce pohľadávky, a to v rozsahu, v ktorom boli žalobcom prihlásené prihláškou, v dôsledku čoho možno konštatovať, že žalobca je voči úpadcovi veriteľom pohľadávok v rozsahu, v ktorom boli prihlásené prihláškou v konkurze.

22. Dovolateľ ďalej poukázal na to, že súd prvej inštancie len stroho konštatoval, že žalobca vykladá ust. § 330 ObZ príliš formalisticky, avšak žiadnym spôsobom nezdôvodnil, na základe čoho dospel k záveru, že výťažok z dražby by sa mal započítavať najprv na istinu a až následne na príslušenstvo pohľadávky (teda v rozpore s ust. § 330 ObZ), a z ktorého právneho predpisu, resp. z akého právneho názoru by táto skutočnosť mala vyplývať. Rovnako ani odvolací súd nezdôvodnil, na základe čoho sa stotožnil v tomto smere s názorom súdu prvej inštancie. Oba sudy nižšej inštancie nesprávne právne posúdili aj otázku týkajúca sa rozdelenia výťažku zo speňaženého zálohu (určenia spôsobu započítania plnenia v čase prijatie výťažku z uskutočnenej dobrovoľnej dražby), konštatujúce, že v danom prípade (t. j. pri rozdelení, a teda započítaní výťažku zo speňaženého zálohu) nebolo možné aplikovať ust. § 330 ObZ, a to aj napriek tomu, že záväzkový vzťah medzi pôvodným veriteľom a úpadcom sa spravuje Obchodným zákonníkom, a teda na spôsob zápočtu výťažku z dražby je potrebné aplikovať ust. § 330 Obchodného zákonníka, keďže pôvodný veriteľ a úpadca si žiadnym spôsobom neurčili iný spôsob zápočtu.

23. Dovolateľ sa domnieval, že doposiaľ nebola otázka spôsobu zápočtu z výťažku z dražby na pohľadávku vrátane príslušenstva vznikutej z obchodno-právneho záväzkového vzťahu riešená dovolacím súdom, resp. nemá vedomosť o právnom názore dovolacieho súdu, ktorý by potvrdzoval právny záver prijatý súdmi nižšej inštancie ohľadom spôsobu zápočtu výťažku dražby - t.j. právne posúdenie, či ust. § 330 ods. 2 ObZ možno aplikovať aj na prípad uspokojenia pohľadávky z výťažku vydražením zálohu, nakoľko posúdenie tejto právnej otázky je rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci samej, a preto je žalobca toho názoru, že sú splnené predpoklady zakladajúce dovolací dôvod podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

24. Na záver dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu resp. aby zrušil obe rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátil na konanie súdu prvej inštancie a priznal mu trovy konania.

25. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací [podľa § 35 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)] po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a dôvodné.

27. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

28. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď napr. III. ÚS 474/2017).

V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

29. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Podľa ods. 2, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP upravuje kedy je prípustné dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Dovolanie prípustné podľa tohto ustanovenia možno zdôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia veci súdom.

30. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

31. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

32. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu resp., ktorá ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená.

V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26.09.2017, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 8.06.2017).

33. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa uvedeného ustanovenia by mal dovolateľ vysvetliť (a označením rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená, čo sa však v podanom dovolaní nenachádza.

34. Zároveň dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania aj z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dôvod prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

35. Dovolateľom vymedzená právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu v čase podania dovolania ešte vyriešená, pričom dovolací dôvod bol vymedzený v súlade s ustanovením § 432 ods. 2 CSP. Z tohto dôvodu dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovaného smerujúce proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu je prípustné, hoci v súčasnosti napĺňa predpoklady vymedzené podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

36. Dovolací súd, riešiac tak otázku dôvodnosti dovolania vo vzťahu k položenej dovolacej otázke, musel najskôr predbežne vyriešiť, či už nebola najvyšším súdom zodpovedaná.

37. Z dovolania vyplýva, že žalovaný presne definuje, v čom vidí nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu pri aplikácii ust. § 330 ObZ, je tým otázka spôsobu zápočtu z výťažku z dražby na pohľadávku vrátane príslušenstva vzniknutej z obchodno-právneho záväzkového vzťahu. Podľa dovolateľa odvolací súd aj súd prvej inštancie nesprávne konštatovali, že výťažok sa započítava najprv na istinu a následne na úroky.

38. Podľa ust. § 151a OZ, záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (ďalej len "záloh"), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

39. Priamo z vykonaného dokazovania vyplýva, že obsahom záložnej zmluvy je presná identifikácia pohľadávky odkazom na pôvodnú zmluvu, dohodu o uznaní záväzku a dokonca v jej článku V. bod 6 sa výslovne odkazuje na pokrytie zabezpečenej pohľadávky vrátane príslušenstva.

40. Podľa ust. § 330 ods. 1 ObZ, ak má veriteľovi splniť ten istý dlžník niekoľko záväzkov a poskytnuté plnenie nestačí na splnenie všetkých záväzkov, je splnený záväzok určený pri plnení dlžníkom. Ak dlžník neurčí, ktorý záväzok plní, je splnený záväzok najskôr splatný, a to najprv jeho príslušenstvo. Pri plnení peňažného záväzku sa započíta platenie najprv na úroky a potom na istinu, ak dlžník neurčí inak (§ 330 ods. 2 ObZ). Ak má dlžník voči veriteľovi niekoľko peňažných záväzkov a dlžník neurčí, ktorý záväzok plní, platenie sa týka najskôr záväzku, ktorého splnenie nie je zabezpečené alebo je najmenej zabezpečené, inak záväzku najskôr splatného (§ 330 ods. 3 ObZ). Platenie sa týka náhrady škody až vtedy, keď bol

splnený peňažný záväzok, z ktorého porušenia vznikla povinnosť na náhradu škody, pokiaľ dlžník neurčí účel platenia (§ 330 ods. 4 ObZ).

41. Dovolací súd v súvislosti s aplikáciou citovaného zákonného pravidla, ktorého sa žalobca v konaní domáhal, poukazuje na závery formulované odbornou literatúrou, podľa ktorej záväzok, na ktorý sa poskytnuté plnenie bude započítavať, musí dlžník určiť najneskôr v momente plnenia. Ak tak neurobí, platí pravidlo uvedené v druhej vete (Patakyová a kol.: Obchodný zákonník. Komentár. C. H. Beck Praha, 2016, 5. vydanie, str. 1183; obdobne komentár k § 330 Ovečková a kol.: Veľký Komentár Obchodný zákonník, Wolters Kluwer, 2017). Ustanovenie odseku 2, hoci sa týka špecificky peňažných záväzkov, vyjadruje rovnaké pravidlo ako druhá veta odseku 1 všeobecne pre všetky záväzky (keďže úroky sú súčasťou príslušenstva), a preto je nadbytočné. V tejto súvislosti možno odkázať aj na judikatúru, z ktorej vyplýva, že ak dlžník zaplatí po začatí konania svoj dlh vo výške uplatnenej žalobou, bez ďalšieho tým určil, že platenie sa má započítavať na žalobou uplatnenú istinu a úroky (rozhodnutie NS SR sp. zn. Obdo V 8/2003, publikované v ZSP 66/2004; výslovne však z citovaného rozhodnutia, považovaného za ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, nevyplýva postup aplikovateľný vo veci prejednáwanej).

42. Následnosť započítavania peňažného plnenia znamená, že pokiaľ dlžník neurčí najneskôr v momente plnenia inak, potom sa najskôr započítava na príslušenstvo (úroky, úroky z omeškania a náklady spojené s uplatnením pohľadávky) záväzku.

43. Najvyšší súd však už vo svojej rozhodovacej praxi zaujal závery aplikovateľné na vec prejednávanú, a tieto musel zohľadniť aj pri rozhodovaní vo veci prejednáwanej. Tu poukazuje dovolací súd na už vyslovený záver najvyššieho súdu formulovaný v uznesení č. k. 1 Obo 45/2012, podľa ktorého pri plnení záväzku formou použitia výťažku dražby (v danej veci analogicky pri realizácii záložného práva veriteľa predajom zálohu priamo veriteľom) na uhradenie dlhu podľa ust. § 330 ods. 2 Obchodného zákonníka právo na určenie spôsobu započítania dlžníkovi neprináleží. Právo rozhodovať o spôsobe použitia peňažného plnenia na dlh patrí dlžníkovi len v prípade dobrovoľného plnenia dlhu. Vzhľadom na to, že nešlo o dobrovoľné, ale nútené plnenie realizáciou záložného práva veriteľa, je potrebné na spôsob použitia takto získaných prostriedkov použiť všeobecnú úpravu formulovanú ustanovením odseku 1 citovaného ustanovenia.

44. Rozhodným pre posúdenie, v ktorej časti pohľadávka zanikla, je skutočnosť, že dlžník prejav smerujúci k určeniu spôsobu započítania v čase prijatia výťažku z predaja žalobcom nevykonan, a s poukazom na vyššie uvedené ani vykonať nemohol, keďže v prípade núteného plnenia nastupuje zákonná úprava. Toto právo prináleží výlučne dlžníkovi, zákon nepripúšťa možnosť jednostranného úkonu veriteľa, ktorý by mohol zmeniť zákonné pravidlo. Medzi stranami ide o zmluvný vzťah zo zmluvy, zabezpečený záložným právom, pričom celý kontext predmetného ustanovenia (§ 330 ObZ) počíta aj so situáciami, kedy rozlišuje medzi plnením na zabezpečené a nezabezpečené záväzky. Pokiaľ teda išlo o záväzok zabezpečený, a tento bol realizovaný predajom predmetu zálohu, išlo o vzťah založený na základe Obchodného zákonníka. Tento režim je potrebné vzťahnúť aj na posudzovanie spôsobu započítania plnenia získaného realizáciou záložného práva. Odsek 2 ustanovenia § 330 výslovne hovorí o započítaní plnenia najskôr na príslušenstvo, kedy pojem započítanie je vždy aplikovaný na pohľadávky, ktoré možno uplatniť na súde bez ohľadu na to, či plnenie má charakter núteného alebo dobrovoľného výkonu. Aj plnenie formou realizácie záložného práva, na ktoré dal dlžník súhlas, je plnením dlžníka na splnenie jeho dlhu zo záväzku založeného zmluvou.

45. Dovolací súd zároveň konštatuje, že k zodpovedaniu časti otázky položenej dovolateľom došlo v čase po podaní dovolania (dovolanie podané dňa 15.8.2018), o čom však dovolateľ predom nemohol vedieť, a je tak v súčasnosti judikátorne zodpovedaná jeho otázka týkajúca sa spôsobu zápočtu výťažku z dražby na pohľadávku vrátane príslušenstva, a to rozhodnutím sp. zn. 1ObdoV/3/2019 zo dňa 27.2.2020, uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 57/2020, podľa ktorého

„I. Z ustanovenia § 330 ods. 1 a ods. 2 Obchodného zákonníka vyplýva oprávnenie dlžníka určiť, či ním poskytnuté plnenie veriteľovi sa započíta na istinu pohľadávky, alebo na jej príslušenstvo. Právo voľby podľa označených zákonných ustanovení má výlučne dlžník, a to len v okamihu poskytnutia plnenia veriteľovi. V prípade, ak dlžník v okamihu poskytnutia plnenia veriteľovi neurčí, či sa plnenie započítava na istinu pohľadávky, alebo na jej príslušenstvo, je veriteľ povinný s poukazom na znenie ustanovenia § 330 ods. 1 (a aj ods. 2) Obchodného zákonníka započítať prijaté plnenie najprv na príslušenstvo pohľadávky.

II. Pokiaľ došlo k čiastočnému zániku záväzku vyplývajúceho z obchodného záväzkového vzťahu získaním výťažku z výkonu záložného práva, je veriteľ povinný takto získané plnenie - ak nie je dohodnuté inak - v súlade s ustanovením § 330 Obchodného zákonníka započítať najprv na príslušenstvo zabezpečenej pohľadávky a až následne na jej istinu.“

46. Neobstojí potom úvaha odvolacieho súdu formulovaná v odseku 41 a nasl. jeho rozhodnutia, kde síce uvádza správne formuláciu ustanovenia paragrafu 151a Občianskeho zákonníka, a túto aj v súlade s tradičnou doktrínou interpretuje (konštatujúc, že záložné právo ako právo akcesorické slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva), následne tiež uvádza, že vzhľadom k tomu, že účelom a zmyslom záložného práva je uspokojenie pohľadávky oprávneného veriteľa, potom práve pre posúdenie uspokojenia tejto pohľadávky je potrebné prihliadnuť na určenie tejto pohľadávky v zmluve o zriadení záložného práva. Týmto konštatovaním potvrdil záver súdu prvej inštancie, ktorý uzavrel, že v rámci posudzovania uspokojenia pohľadávky veriteľa výťažkom z realizovanej dobrovoľnej dražby, v rámci ktorej dňa 8. 6. 2010 došlo k dosiahnutiu výťažku z dražby, v prvom rade prihliadal na naplnenie účelu dojednania zmluvy o zriadení záložného práva a v konečnom dôsledku uzavrel, že výťažok z dražby určený na uspokojenie pôvodného veriteľa bolo potrebné započítať na zabezpečenú pohľadávku.

47. Následne však oba sudy dospeli k právne nesprávnemu záveru, že ustanovenie § 330 ods. 1 Obchodného zákonníka sa vzťahuje na zánik záväzku splnením na základe jednostranného právneho úkonu dlžníka a nie je možné ho aplikovať na rozdelenie výťažku z dražby, čo však ďalej odvolací súd nijako neodôvodňuje bližšou interpretáciou tohto záveru a ani nepredkladá zákonné ustanovenie resp. právny záver svedčiaci tomu, prečo odobril postup súdu prvej inštancie, ktorý výťažok započítal v rozpore s citovaným zákonným ustanovením najskôr na istinu. Neuviedol, postupom podľa akého zákonného ustanovenia teda dovodil, že výťažok z dražby má byť primárne použitý na zápočet s istinou, keď táto úvaha súdu je opretá výlučne o výklad súdu prvej inštancie vychádzajúci z identifikácie pohľadávky v zmluve o zriadení záložného práva len jej istinou, popierajúc pritom výslovnú dikciu ust. § 151a OZ. Z takejto identifikácie pohľadávky súd prvej inštancie dovodil, že bolo zámerom strán a účelom zmluvy započítať výťažok práve na túto istinu. Takýto výklad však príkro opomína už vyššie uvedenú úvahu judikovanú rozhodnutím najvyššieho súdu o potrebe aplikácie ustanovenia § 330 ObZ aj na situácie týkajúce sa započítavania výťažku dosiahnutého dražbou. Ak teda sudy nižšej inštancie zhodne uzavreli, že nemohla byť postúpená pohľadávka na žalobcu v rozsahu, v akom si ju uplatnil v tejto incidenčnej žalobe, keďže v relevantnej časti zanikla z dôvodu nemožnosti aplikácie ustanovenia paragrafu 330 Obchodného zákonníka, túto úvahu bude potrebné v ďalšom rozhodnutí odvolacieho súdu korigovať.

48. Vzhľadom na to, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, najvyšší súd žalovaným napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

49. V ďalšom konaní sú konajúce sudy viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP).

50. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova aj o trovách pôvodného konania aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

51. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.